

Raportul general al activităților de minimizare a practicii de achitare a salariilor „în plic” și a muncii „la negru”, realizate de grupurile multidisciplinare pentru anul 2016

În vederea verificării respectării legislației în domeniul raporturilor de muncă și protejării drepturilor salariaților, precum și întreprinderii măsurilor de prevenire și contracarare a fenomenului muncii „la negru” și a practicii de achitare a salariilor „în plic”, avînd ca bază Regulamentul comun privind activitatea echipelor multidisciplinare, în scopul realizării obiectivului „Intensificarea controlului în scopul depistării evaziunilor și contracarării fenomenului „muncii la negru” din Planul de acțiuni privind minimizarea practicii de achitare a salariilor „în plic” și „muncii la negru”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.477 din 28.06.2011, organele semnatare ale Regulamentului au întreprins un șir de acțiuni conform competențelor.

Serviciul Fiscal de Stat (SFS), referitor la realizarea, comunică următoarele.

În rezultatul activităților efectuate de către Serviciul Fiscal de Stat, pe parcursul anului 2016, au fost stabilite încălcări privind respectarea legislației în domeniul raporturilor de muncă (diminuarea fondului de salarizare, impozitului pe venit, contribuțiilor de asigurări sociale și primele de asistență medicală) au fost adoptate 172 decizii asupra cazurilor de încălcare a legislației, inclusiv referitor la încălcările ce vizează corectitudinea calculării și achitării plăților salariale, impozitelor și defalcărilor aferente lor. Ca rezultat au fost calculate suplimentar la buget impozite, taxe și alte plăți în sumă totală de 5 190,02 mii lei, inclusiv prin metode și surse indirecte 2 144,7 mii lei, din suma totală au fost achitate 2 932,24 mii lei.

Pentru încălcarea prevederilor legislației în vigoare aferente raporturilor de muncă, în baza deciziilor adoptate au fost calculate:

- ✓ impozit pe venit reținut din plățile salariale în sumă de 421,93 mii lei, inclusiv calculat prin metode și din surse indirecte 107,3 mii lei;
- ✓ contribuții de asigurări sociale de stat în sumă de 1 836,04 mii lei, inclusiv:
- ✓ prime de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă de 1 672,74 mii lei;
- ✓ penalități, sancțiuni și alte impozite în sumă de 1258,94 mii lei.

De asemenea în rezultatul măsurilor întreprinse de către SFS au fost identificate 120 persoane care practică munca „la negru” și beneficiază de salarii „în plic”, suma estimată a lor fiind de 3 527 mii lei.

În perioada de acțiune a moratoriului asupra controlului de stat, o atenție sporită a fost acordată acțiunilor de depistare și sancționare a activității ilicite, care în fapt de asemenea reprezintă o formă de manifestare a muncii nedeclarate. Respectiv în perioada 2016 de către colaboratorii SFS au fost întreprinse un șir de acțiuni de monitorizare a activităților desfășurate de către contribuabili cu întocmirea a 5 484 procese-verbale contravenționale, cu aplicarea sancțiunilor în sumă de 6 326 mii lei.

În perioada 2016 de către colaboratorii SFS la compartimentul respectării legislației în domeniul asigurării obligatorii de asistență au fost întocmite 810 procese-verbale contravenționale cu consemnarea încălcărilor și abaterilor prevăzute în art.266 alin.(3), alin.(4) din codul contravențional, fiind aplicate sancțiuni contravenționale în sumă de 294 mii lei.

SFS a adus în cadrul legal 2 880 de contribuabili prin eliberarea a 2130 patente de întreprinzător, prin angajarea a 604 persoane în calitate de salariați, prin înregistrarea a 34 întreprinderi individuale, 47 societăți cu răspundere limitată și 65 gospodării țărănești.

Pentru promovarea politicilor de educație juridică și civică a salariaților, informarea și consultarea celor interesați în aplicarea corectă și eficientă a legislației în domeniul relațiilor de muncă, precum și asigurarea transparenței activității, SFS a realizat acțiuni informative și de sensibilizare, cum ar fi:

- 586 seminare pentru angajații și angajatorii din sectoarele cu risc sporit privind consecințele negative ale acceptării salariului neoficial (privarea de dreptul la asistență medicală, la o pensie decentă, la concediu etc.);

- 44 seminare pentru informarea tineretului studios referitor la pericolul antrenării în escrocheriile fiscale și despre legislația muncii, securitatea și sănătatea în muncă, inclusiv 31 de seminare în instituțiile superioare de învățământ;

- 152 publicații în presă și emisiuni la posturile de televiziune locale cu tematica privind dezavantajele achitării salariilor „în plic” și practicării muncii „la negru”;

- expedierea /înmânarea a 6885 scrisori de conformare;

- efectuate 1227 vizite fiscale la contribuabili.

Odată cu încetarea acțiunii moratoriului asupra controlului de stat, începând cu 1 octombrie 2016, Serviciul Fiscal de Stat a reinițiat procedura de planificare a controalelor.

În procesul de planificare și efectuare a controalelor fiscale pentru perioadele ulterioare, prioritar au fost examinate riscurile aferente comportamentului fiscal și nivelul de conformare voluntară a contribuabililor la respectarea legislației fiscale, inclusiv a declarării și achitării salariilor.

Inspectoratul de Stat al (ISM) a realizat următoarele activități.

Pe parcursul anului 2016 au fost efectuate 4458 controale la 3706 unități cu un număr de 146,9 mii salariați, din care 85,7 mii femei și 22 minori. La 48 unități și 22 angajatori-persoane fizice au fost depistate 132 persoane ce activau fără forme legale de angajare, inclusiv 39 femei și 15 minori. Ca rezultat al acțiunilor întreprinse – 25 persoane au fost repuse în drepturi, fiindu-le legalizate relațiile de muncă cu angajatorii. Din numărul total de controale, conform sesizărilor Inspectoratului General al Poliției grupurile de lucru au efectuat 26 vizite de control inopinate, în cadrul cărora au fost depistate 46 persoane, care lucrau „la negru”. La inițiativa SFS a fost efectuată o vizită de control.

Inspectorii de muncă au examinat 164 petiții parvenite de la 267 cetățeni (ce constituie 7% din numărul total petiții), în care au fost invocate probleme privind desfășurarea muncii fără forme legale.

Pentru posibilitatea informării despre încălcările legislației muncii prin intermediul paginii web a Inspectoratului de Stat al Muncii a fost deschisă Linia verde.

În anul 2016 au fost stabilite și consemnate 23,5 mii încălcări în domeniul relațiilor de muncă și au fost emise prescripții de remediere a abaterilor de la prevederile actelor legislative și normative din domeniul muncii. Concomitent a fost acordat ajutor metodologic și consultativ la 1,3 mii cetățeni.

ISM, în cadrul întrunirilor, organizate cu colectivele de absolvenți ai instituțiilor preuniversitare, despre prevederile legislației muncii în vigoare au fost informați 2683 tineri din 110 instituții de învățământ preuniversitar.

În scopul diminuării evaziunilor fiscale și realizării măsurilor privind minimizarea practicii de achitare a salariilor „în plic” și muncii „la negru” **Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova** pornind de la atribuțiile statutare și prevederile Planului de acțiuni

privind minimizarea practicii de achitare a salariilor „în plic” și „muncii la negru” în care sînt vizate sindicatele, a realizat mai multe activități, după cum urmează:

- Elaborarea și adoptarea inițiativei parlamentare de modificarea și completare a Legii salarizării nr. 847-XV din 14.02.2002, care are ca scop reglementarea salarizării angajaților din sectorul real în dependență de nivelul de calificare, instruire, competențe profesionale sau funcția deținută.
- Promovarea revizuirii modului de stabilire a salariului minim pe țară și anume stabilirea salariului minim în dependență de salariul mediu pe economie.
- Menținerea sistemului progresiv de impozitare a veniturilor persoanelor fizice, concomitent cu majorarea tranșelor de venit impozabil. Majorarea scutirii anuale personale, scutirii anuale personale majore și a scutirii anuale pentru persoanele întreținute la nivelul minimului de existență.
- Modificarea legislației în vederea introducerii mecanismului de evidență individuală a contribuțiilor în sistemul de asigurări obligatorii de asistență medicală.
- Promovarea modificării Legii nr.131 din 08.06.2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător în vederea aducerii în concordanță cu Convenția nr.81/1947 privind inspecția muncii în industrie și comerț.
- Înăsprirea sancțiunilor pentru utilizarea muncii nedeclarate: amendarea conform prevederilor art. 55¹ din Codul contravențional, în vederea majorării de 10 ori a mărimilor sancțiunilor prevăzute; rambursarea impozitelor și contribuțiilor de asigurare socială pentru o perioadă de trei ani anterior.
- Completarea Codului contravențional cu un articol nou care ar prevedea pedepsirea angajatorilor cu o amendă în mărime de 10 ori mai mare decât suma prejudiciului adus bugetului public național prin neachitarea impozitelor și contribuțiilor stabilite în cazul achitării salariilor „în plic”.

Propunerile formulate de Confederația Sindicatelor sunt susținute și de Inspectoratul de Stat al Muncii și de Serviciul Fiscal de Stat.

CNSM a conlucrat cu partenerii în cadrul echipelor multidisciplinare în vederea asigurării monitorizării permanente a respectării legislației în domeniul raporturilor de muncă pentru protejarea drepturilor salariaților și contracararea muncii la negru, doar în unitățile economice unde există organizații sindicale.

CNSM în cadrul activităților dedicate Zilei mondiale a acțiunilor pentru o muncă decentă (7 octombrie 2016) a distribuit peste 4000 de pliante cu tematica „muncii la negru” și a acordat consultații la peste 100 persoane.

În vederea mediatizării efectelor negative ale angajării „la negru” CNSM a organizat în cadrul emisiunii „Dialog social”, difuzată la Instituția Publică Națională a Audiovizualului Teleradio Moldova, mai multe dezbateri cu participarea reprezentanților Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei și Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova.

CNSM, prin intermediul Comisiei de tineret și structurilor sale din teritoriu au realizat mai multe seminare în instituțiile din învățământ în rândul studenților (mun. Bălți, or. Stăuceni, or. Hîncești, ș.a.).

Totodată, în perioada de referință CNSM a publicat mai multe articole la tematica în cauză pe pagina web (www.cnsm.md) și în săptămânalul „Vocea Poporului”.

Acțiunile comune întreprinse în perioada 01.01.2016-31.12.2016 în vederea prevenirii și combaterii ilegalităților din domeniul muncii sub aspectul respectării actelor legislative și normative și în scopul realizării obiectivelor din Planul de acțiuni privind minimizarea practicii de achitare a salariilor „în plic” și „muncii la negru”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 477 din 28.06.2011, și a prevederilor Regulamentului comun privind activitatea echipelor multidisciplinare, aprobat prin ordinul comun IFPS nr. 393, ISM nr. 12-a, IGP nr. 82, CNSM nr.150 din 05.05.2015, au avut un impact direct și indirect asupra majorării încasărilor la bugetele respective:

- la bugetul public național administrat de SFS la compartimentul impozitul pe venit din salariu încasările au crescut cu 11,4%, comparativ cu perioada similară a anului precedent, și au constituit 2 984 921,7 mii lei pentru anul 2016 față de 2 679 259,1 mii lei pentru anul 2015;

- la bugetul asigurărilor sociale de stat (total) încasările au crescut cu 18,5% și au constituit 9 531 020,9 mii lei pentru anul 2016 față de 8 043 309 mii lei pentru anul 2015;

- la fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală (total) încasările au crescut cu 13,3%, comparativ cu perioada similară a anului precedent, și au constituit 3 005 778,6 mii lei pentru anul 2016 față de 2 652 948,1 mii lei pentru anul 2015.

Șef adjunct al
Inspectoratului
Fiscal Principal
de Stat

Director adjunct al
Inspectoratului de
Stat al Muncii

Șef al Direcției nr.3
al INI al
Inspectoratului
General al Poliției

Șef al DPSE a
Confederației Naționale a
Sindicatelor din Moldova

Andrian TIMOTIN

Igor CILOCI

Alexei BACOȘ

Ana MOLDOVANU